

Sygn. akt IV Ca 54/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

28 lipca 2020r.

Sąd Okręgowy w Płocku, IV Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca Sędzia Renata Wanecka (spr.)

Sędzia Joanna Świerczakowska

Sędzia Katarzyna Mirek – Kwaśnicka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 28 lipca 2020r. w P.

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zwolnienie ruchomości spod egzekucji

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z 5 września 2019r.,

sygn. I C 2579/18

1. zmienia zaskarżony wyrok i zwalnia spod egzekucji ruchomość w postaci ciągnika rolniczego M. F. (...), nr rej. (...), rok produkcji 2012, zajętej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Płocku A. M. w sprawie egzekucyjnej Km 845/17, prowadzonej z wniosku wierzyciela (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. przeciwko dłużnikowi R. K. (1) o świadczenie pieniężne oraz zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 8.900 zł (osiem tysięcy dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 4.700 zł (cztery tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

sygn. akt IV Ca 54/20

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniosła 21 maja 2018r. pozew przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P., żądając zwolnienia spod egzekucji ruchomości w postaci ciągnika rolniczego M. F. (...), nr rej. (...), rok produkcji 2012, zajętej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Płocku A. M. w sprawie Km 845/17.

Pozwana wnosila o umorzenie postępowania, twierdząc że wydanie wyroku w sprawie jest zbędne i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

Wyrokiem z 5 września 2019r. Sąd Rejonowy w Płocku oddalił powództwo (punkt 1); zasądził od (...) spółki z o.o. w W. na rzecz (...) spółki z o.o. w P. kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt 2).

Sąd Rejonowy ustalił co następuje:

(...) spółka z o.o. w W. 26 lutego 2013 r. zawarła z R. K. (1) umowę pożyczki nr (...). W celu zabezpieczenia tej umowy strony zawarły umowę przewłaszczenia. Zgodnie z pkt 11.1 umowy w celu zabezpieczenia wiarygodności, wynikających z udzielania pożyczki (...) sp. z o.o. wobec przewłaszczenia, przewłaszczający zobowiązany był przenieść na S. (...) własność rzeczy określonych w umowie pożyczki o ogólnej łącznej wartości, przyjętej dla potrzeb umowy w wysokości określonej w umowie pożyczki, jako (...) z zastrzeżeniem, że przeniesienie własności straci moc, a przewłaszczający stanie się ponownie właścicielem przedmiotu przewłaszczenia w momencie całkowitej spłaty pożyczki. Przedmiotem przewłaszczenia ustanowiono ciągnik rolniczy M. F. (...), (...) rok produkcji 2012, nr rej. (...).

W piśmie z 13 listopada 2017 r. (...) spółka z o.o. w W. wypowiedział umowę nr (...) pod warunkiem zawieszającym braku zapłaty w nieprzekraczalnym terminie do 26 kwietnia 2017 r. pełnej kwoty zaległości oraz kwoty 4.428 zł tytułem opłaty manipulacyjnej.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Płocku A. M. prowadził postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) spółki z o.o. w P. przeciwko dłużnikowi R. K. (1) w sprawie Km 845/17. Podczas czynności egzekucyjnych doszło do zajęcia ruchomości stanowiących własność powoda, tj. ciągnika rolniczego M. F. (...), (...) rok produkcji 2012, nr rej. (...). Pismem z 5 lipca 2019 r. Komornik poinformował, w jakich sprawach umorzył postępowanie egzekucyjne co do powyższej ruchomości. Wśród nich nie ma sprawy z wniosku wierzyciela (...) spółki z o.o.

Dokonując oceny prawnej, Sąd I instancji wskazał, iż orzeczenie zostało wydane przedwcześnie, a to na skutek opatrznego zrozumienia treści pisma Komornika z 5 lipca 2019 r., w którym poinformował on, w jakich sprawach umorzył postępowanie egzekucyjne. Wśród tych postępowań zostało wymienione postępowanie, którego sprawa dotyczy, jednak bez wskazania daty umorzenia i z informacją, że sprawa nadal się toczy. W niniejszej sprawie powód wystąpił przeciwko pozwanemu (...) spółce z o.o. w P. ze sprawy egzekucyjnej prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Płocku o zwolnienie od egzekucji ciągnika rolniczego M. F. (...), (...) rok produkcji 2012, nr rej. (...), powołując się na to, że na skutek zajęcia tej ruchomości, doszło do naruszenia jego prawa w rozumieniu art. 841 kpc. W myśl tego przepisu, osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Jeżeli dłużnik zaprzecza prawo powoda, należy oprócz wierzyciela, pozwać również dłużnika. Powództwo można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że podstawą przedmiotowego powództwa jest naruszenie praw osoby trzeciej przez skierowanie egzekucji do określonego przedmiotu. Jest to powództwo o ukształtowanie prawa, które ma charakter procesowy. Powództwem tym osoba trzecia wnosi o zwolnienie od egzekucji. Zwolnienie to sprowadza się do ustanowienia przez sąd zakazu prowadzenia konkretnej egzekucji do przedmiotu, którego wyłączenie powód uzyskał oraz uchylecia skutków procesowych zajęcia. Powództwo przewidziane w art. 841 kpc z reguły jest wytaczane w razie skierowania egzekucji do rzeczy ruchomej, będącej we władaniu dłużnika, a stanowiącej własność osoby trzeciej. W niniejszej sprawie powód wykazał, że przedmiotowa ruchomość stanowi jego własność, albowiem dołączył do akt sprawy dokument w postaci umowy pożyczki wraz z umową przewłaszczenia, której przedmiotem ustanowiono powyższy pojazd, które to zostały własnoręcznie podpisane przez R. K. (1).

Apelację od wyroku złożyła (...) spółka z o.o. w W., zaskarżając go w całości i zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

- art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 841 § 3 kpc poprzez uznanie, że na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd nie był w stanie ustalić, czy powództwo zostało wniesione w terminie, pomimo okoliczności, iż z załączonych do pozwu dokumentów powód wykazał, że pozew o zwolnienie ruchomości spod egzekucji został wniesiony w terminie jednego miesiąca od daty powzięcia wiadomości o zajęciu ruchomości przez komornika sądowego;

- art. 230 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc poprzez pominięcie okoliczności, iż fakt złożenia powództwa w terminie przez powoda nie był kwestionowany przez stronę pozwaną na etapie postępowania przed sądem I instancji;

- art. 224 kpc, polegające na przedwczesnym zamknięciu rozprawy, pomimo okoliczności, że jak wynika z treści uzasadnienia wyroku, pozostały kwestie faktyczne do ustalenia przez sąd I instancji.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, powódka wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zwolnienie spod egzekucji ruchomości w postaci ciągnika rolniczego M. F. (...), (...) rok produkcji 2012, nr rej. (...), zajętej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Płocku A. M., prowadzącego postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą akt Km 845/17 oraz o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 841 § 3 kpc jest o tyle niezrozumiały, że z treści pisemnego uzasadnienia Sądu I instancji nie wynika, aby podstawą oddalenia powództwa było niedochowanie miesięcznego terminu na złożenie pozwu o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji. Niemniej jednak, należy zgodzić się z twierdzeniem apelującego, że termin ten został zachowany. Okoliczności tej nie kwestionował również sam pozwany.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Płocku A. M. 12 kwietnia 2018 r. wezwał powoda do wskazania miejsca położenia ciągnika objętego egzekucją. Z pisma tego wynika, że zostało ono odebrane przez powoda 17 kwietnia 2018 r. Na tą samą datę wskazuje również treść korespondencji kierowanej przez (...) spółkę z o.o. do (...) spółki z o.o. z 7 maja 2018r. Pozew został sporządzony 16 maja 2017r., czyli na dzień przed upływem miesięcznego terminu przewidzianego w art. 841 § 3 kpc. Wprawdzie data prezentaty na pierwszej stronie pozwu to 21 maja 2018r., ale w aktach znajduje się koperta z datą stempla pocztowego, z którego wynika, że korespondencja została nadana 17 maja 2018r. (k: 39 – 39v), a zatem ustawowy termin do wytoczenia powództwa został zachowany.

W przekonaniu Sądu Okręgowego, powód wykazał również, że jest właścicielem ruchomości w postaci ciągnika rolniczego M. F. (...), (...) rok produkcji 2012, nr rej. (...), który był przedmiotem egzekucji przeciwko R. K. (1). Z umowy nr (...) zawartej 22 lutego 2013r. między powodem a dłużnikiem wynika, że pożyczka została zabezpieczona umową przewłaszczenia na zabezpieczenie, ustanowionego na przedmiotowym ciągniku. Ponieważ umowa pożyczki została skutecznie wypowiedziana, to (...) spółka z o.o. jest właścicielem ciągnika, a nie dłużnik.

Na marginesie jedynie należy wspomnieć, że przewłaszczenie na zabezpieczenie to forma zabezpieczenia wierzytelności polegająca na przeniesieniu przez dłużnika prawa własności swojej rzeczy na wierzyciela. W praktyce występuje w dwóch formach:

- dłużnik przenosi na wierzyciela własność swej rzeczy, a wierzyciel zobowiązuje się do przeniesienia własności tej rzeczy z powrotem na dłużnika po zaspokojeniu wierzytelności, często zobowiązując się do korzystania z rzeczy w ograniczonym zakresie – do powrotnego nabycia własności przez dłużnika konieczna jest dodatkowa umowa;

- dłużnik przenosi własność rzeczy ruchomej na wierzyciela pod warunkiem rozwiązującym, którym jest zaspokojenie wierzytelności – z tą chwilą własność rzeczy ruchomej automatycznie powraca do dłużnika.

Analiza treści umowy zawartej przez R. K. (1) z (...) spółką z o.o. wskazuje na to, że w tym wypadku strony skorzystały z drugiej formy, tj. spełnienie świadczenia na rzecz powoda miało powodować, że przeniesienie własności utraci moc. Skuteczne wypowiedzenie umowy pożyczki oznacza zatem, że (...) spółka z o.o. nadal jest właścicielem ciągnika rolniczego M. F. (...), (...).

Zgodnie z art. 224 kpc, przewodniczący zamyka rozprawę po przeprowadzeniu dowodów i udzieleniu głosu stronom. Sąd Rejonowy sam przyznał, że dopiero na etapie sporządzania uzasadnienia doszedł do przekonania, że orzeczenie zostało wydane przedwcześnie na skutek opatrznego zrozumienia treści pisma Komornika Sądowego przy Sądzie

Rejonowym w Płocku A. M. z 5 lipca 2019r., w którym poinformował on, w jakich sprawach umorzył postępowanie egzekucyjne. Wśród tych postępowań zostało wymienione postępowanie, którego sprawa dotyczy, jednak bez wskazania daty umorzenia i informacją, że sprawa nadal się toczy.

Tym niemniej materiał dowodowy, niezbędny do rozstrzygnięcia sporu wynika z dokumentów, tj. przede wszystkim z umowy pożyczki wraz z umową przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz wypowiedzenia tejże, a nadto akt sprawy Km 845/17, z których nie wynika, aby komornik – choćby na etapie postępowania odwoławczego – umorzył egzekucję skierowaną do ciągnika rolniczego M. F. (...), (...).

Uznając, że są podstawy do uwzględnienia powództwa ekscydencyjnego (art. 841 kpc), Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok również w części dotyczącej kosztów procesu i zasądził od (...) spółki z o.o. w P. na rzecz (...) spółki z o.o. w W. 8.900 zł (3.500 zł opłata od pozwu i 5.400 zł wynagrodzenie za pomoc prawną), stosując art. 98 kpc. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika wynika z treści § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc.

O kosztach procesu za II instancję Sąd rozstrzygnął również w oparciu o art. 98 kpc. Na koszty te składała się opłata stała w sprawie o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji w kwocie 2.000 zł (art. 13c pkt 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) oraz koszty zastępstwa procesowego, poniesione przez profesjonalnego pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym, w wysokości 2.700 zł (§ 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).

(...) R. K. (2) M. – K.